

მდინარე არაგვის აუზის ზედაცარცული ნალექების იქნოლოგიურ- სედიმენტოლოგიური კვლევა : წინასწარი შედეგები

ზურაბ ლებანიძე¹, გიორგი ჭანკვეტაძე¹, თამარ ბერიძე², სოფიო ხუციშვილი²
zurab.lebanidze@tsu.ge

¹ გეოლოგიის დეპარტამენტი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
უნივერსიტეტის ქ. 13;

² ალ.ჯანელიძის გეოლოგიის ინსტიტუტი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი, პოლიტკოვსკაიას ქ.31

2018 წლის საველე სამუშაოების პერიოდში ჩვენს მიერ შესწავლილ იქნა მდ. არაგვის აუზის ზედაცარცული ნალექების რამდენიმე ჭრილი სედიმენტოლოგიური კვლევის და მათში იქნოფაუნის დადგენის მიზნით.

საკვლევი ტერიტორია მდებარეობს კავკასიონის სამხრული ფერდის ნაოჭა ზონის ჟინვალ-გომბორის სტრუქტურულ-მორფოლოგიური ერთეულის ჩრდილო ნაწილში. ა. ცაგარელის (1954), ნ. მრევილიშვილის (1997) მონაცემებით და ჩვენი დაკვირვებით საკვლევ რაიონში ზედაცარცული ფლიშური ნალექების ჭრილი ზოგადად შემდეგნაირად გამოიყურება: უძველესი წარმონაქმნია უკუღმართის წყება, რომელიც თანხმობით აგრძელებს ქვედაცარცული (ალბური) ასაკის ნავთისხევის წყებას და აგებულია კონგლომერატებით, ტუფქვიშაქვებით, პოლიმიქტური ქვიშაქვებით, მერგელოვანი ფიქლებით და მერგელებით. წყება მოიცავს ქვედა სენომანს და შუა სენომანის ქვედა ნაწილს. სტრატиграფიულად ზევით თანხმობით განლაგებული ანანურის წყება სამად ნაწილდება: ქვედა ნაწილი წარმოდგენილია 4-45 მ სიმძლავრის გაკაჟებული ფიქლების, ქვიშაქვების და გრაველიტების დასტით, რომელიც შუა სენომანის ზედა ნაწილს და ზედა სენომანს შეესატყვისება. დამახასიათებელი შავი სილიციტები წყების შუა ნაწილშია წარმოდგენილი (4-55 მ), რომლებიც მათზე განლაგებულ გაკაჟებული კირქვების, მერგელების და ქვიშაქვების დასტათან (6-35 მ) ერთად ქვედა ტურონულს მიეკუთვნება. ანანურის წყებას თანხმობით აგრძელებს 40 მ-მდე სიმძლავრის ზედატურონული მარგალიტისკლდის წყება, რომელიც აგებულია დამახასიათებელი წითელი და ვარდისფერი შეფერილობის კირქვების, მერგელების და გრაველიტების მორიგეობით. ზევით მას თანდათანობით ცვლის მოყვითალო-თეთრი ფერის ლითოგრაფიული კირქვებისა და მერგელების მორიგეობა - ემმაკისხევის წყება. წყება ხასიათდება ცვალებადი სიმძლავრით (30-350 მ) და კონიაკურ-სანტონურად თარიღდება. კარბონატულია კამპანური ნალექებიც - მარცვლოვანი კირქვების და ფერადი (მწვანე და წითელი) მერგელების მორიგეობა (25-40 მ), რომელსაც ჯორჟის წყების სახელით აღწერენ. ზედა ცარცულის ჭრილი მთავრდება მასტრიხტული ასაკის საბუეს წყებით, რომელიც უთანხმოდ არის განლაგებული ჯორჟის წყების ქანებზე ან უფრო ძველ ნალექებზე. წყება აგებულია კირქვებით, ქვიშიანი კირქვებით, კარბონატული ქვიშაქვებით, მიკროკონგლომერატებით და ბრეჩიებით. სისქე 25-200 მ.

აღნიშნული ნალექები, შედგენილობისა და მსაალის წყაროს მიხედვით, ხასიათდებიან რა ფლიშისთვის დამახასიათებელი ყველა თვისებით, ქვედაცარცულ ნალექებთან ერთად შეადგენენ კავკასიონის რკალსუკანა აუზის აღმოსავლეთ ნაწილის (აღმოსავლეთ (ჭიაური-დიბრარის) ფლიშური აუზი) ერთიან კარბონატულ-კლასტურ ფლიშურ ფორმაციას.

საკვლევი ტერიტორიის ფარგლებში ჩვენს მიერ ნამარხი ნაკვალევები დადგენილია მდ. არაგვის (ჯახა-ციხისძირის მონაკვეთი) და ჟინვალ-თიანეთის გზის ჭრილებში. იქნოფაუნის შემცველია კამპანური "ჯორჟის" და მასტრიხტული "საბუეს" წყებების ქანები. ზედაცარცულ ნალექებში ჩვენს მიერ წინასწარი განსაზღვრით დადგენილი იქნოკომპლექსი: *Chondrites intricatus* (Brongniart), *Ch. targionii* (Brongniart), *Ch. affinis* (Brongniart), *Halopoa imbricata* Torell, *Helminthopsis* isp., *Megagraption* isp., *Ophiomorpha annulata* (Książkiewicz), *Oph. rudis* (Książkiewicz), *Planolites* isp, *Protopaleodictyon* isp., *Scolicia strozzii* (Savi &

Meneghini), Spirorhappe isp., Thalassinoides isp., Trichichnus linearis Frey, Zoophycos isp. - ღრმა ზღვის Nereites-ის იქნოფაციისზე მიუთითებს.

სანტონ-მაასტრიხტულის ფაცისების და პალეოგეოგრაფიის რუკის (ცაგარელი, 1954, ნახ. 33) მიხედვით ჟინვალ-გომბორის სტრუქტურულ-მორფოლოგიური ერთეულის ჩრდილო ნაწილი წარმოადგენდა ტურბიდიტური ნალექდაგროვების ღრმაწყლიან აუზს, რაც იქნოკომპლექსის შემადგენლობის ანალიზითაც დასტურდება.